

Byggnadsminnesförklaring av Erkas, fastigheten Åsmundshyt-
tan 12:7, Torsåkers socken, Hofors kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Erkas har väckts den 24 november 1989 av länsstyrelsen. Förslag till skyddsforeskrifter har remitterats till fastighetens ägare samma datum och till övriga berörda den 5 april 1991.

Fastighetens ägare, har den 4 december 1989 skriftligen godkänt byggnadsminnesförklaring, dock med synpunkten att en kakelugn i mangårdsbyggnadens bottenvåning bör undantas från skyddsforeskrifterna. Kakelugnen befinner sig i dåligt skick och ägarna avser att ersätta den med en äldre nedplockad kakelugn som tidigare funnits i byggnaden.

Byggnadsnämnden i Hofors kommun har genom beslut den 17 maj 1991 godkänt skyddsforeskrifterna utan erinran.

Riksantikvarieämbetet har den 3 juli 1991 godkänt byggnadsminnesförklaring.

Länsstyrelsen konstaterar att det faktum att ägarna avser att byta ut en kakelugn mot en äldre, nedplockad sådan inte bör leda till ändring av skyddsforeskrifterna. Bytet av kakelugnen bör i stället ske med tillstånd enligt 3 kap 14 § KML. Sådant tillstånd kommer att meddelas i särskild ordning.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen Erkas, fastigheten Åsmundshytan 12:7 i Torsåkers socken, Hofors kommun för byggnadsminne och meddelar enligt 2 § samma lag skyddsforeskrifter enligt bilaga 1.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll. Även läns museet kan rådfrågas.

Om särskilda skäl finns får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

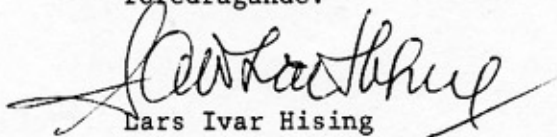
1991-06-19

221-13663-89

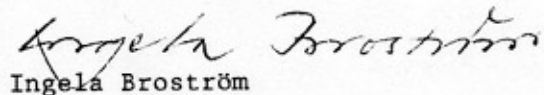
Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Ivar Hising, jämte ledamöterna Marianne Ahlqvist, Jens Alvarsson, Axel Andersson, Alice Hamberg, Sven Eric Lundahl, Stig Zettlin, Pär Åslund, Tage Björk, Tord Bergkvist, Bengt Björkman, Lennart Holmsten samt Sture Sandberg.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johny Rangrost, länsassessor Helen Åleskog, länsarkitekt Lars-Ulrik Bergström samt antikvarie Ingela Broström, föredragande.

Lars Ivar Hising

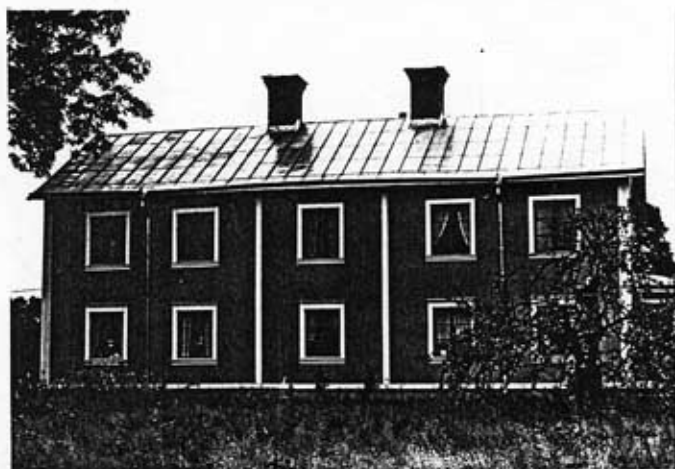

Ingela Broström

Kopia till

Riksantikvarieämbetet, delgivning
Byggnadsnämnden i Hofors kommun
Kulturnämnden i Hofors kommun
Länsmuseet
Inskrivningsmyndigheten vid Sandvikens tingsrätt
Fastighetsregistreringsmyndigheten
Planenheten

ERKAS
Åsmundshyttan 12:7
Torsåkers socken, Hofors kommun

Erkas är en av de äldsta gårdarna i bergsmansbyn Åsmundshyttan. Namnet Erkas (Eriks) härrör från 1760-talet, men gården existerade redan under det föregående århundradet. Den första kända ägaren hette Anna Göransdotter och brukade hemmanet omkring år 1700.

År 1816 köpte bergsmannen Erik Larsson på Erkas hälften av grannhemmanet Åsmundshyttan nr 1. I köpet ingick även granngårdens tomplats, vilket gjorde det möjligt att utvidga gårdsbebyggelsen över två tomter. Studier av bl a äldre kartmaterial har visat att Erkas nuvarande mangårdsbyggnad med all sannolikhet är identisk med den parstuga som vid 1700-talets slut var mangårdsbyggnad på Åsmundshyttan nr 1. Senare har dock huset byggts till både på höjden och bredden, det sista för att åstadkomma den dubbelvåningsplanlösning som utmärker bergsmansgårdarna i Torsåker under 1800-talets förra hälft och mitt.

Mangårdsbyggnadens nuvarande exteriör med slät oljefärgsmålad panel, tak i falsad plåt och två glasverandor härrör från 1800-talets slut och 1900-talets början. Interiören är däremot av äldre karaktär, framför allt övre våningen som bevarats i princip orörd sedan påbyggnaden skedde omkring 1850. Här är även tapeter och färgsättning bevarade i ursprungligt skick, med undantag av en kammare som nyräddades omkring år 1900.

I vinkel mot mangårdsbyggnaden står en f d bryggstuga som numera fungerar som bostad. Bryggstugan är troligen uppförd under 1870- eller 80-talet. Till gården hör också en större ladugård byggd 1884, ett tvåvåningshärbre från 1800-talets mitt samt en tvättstuga från tiden omkring sekelskiftet 1900.

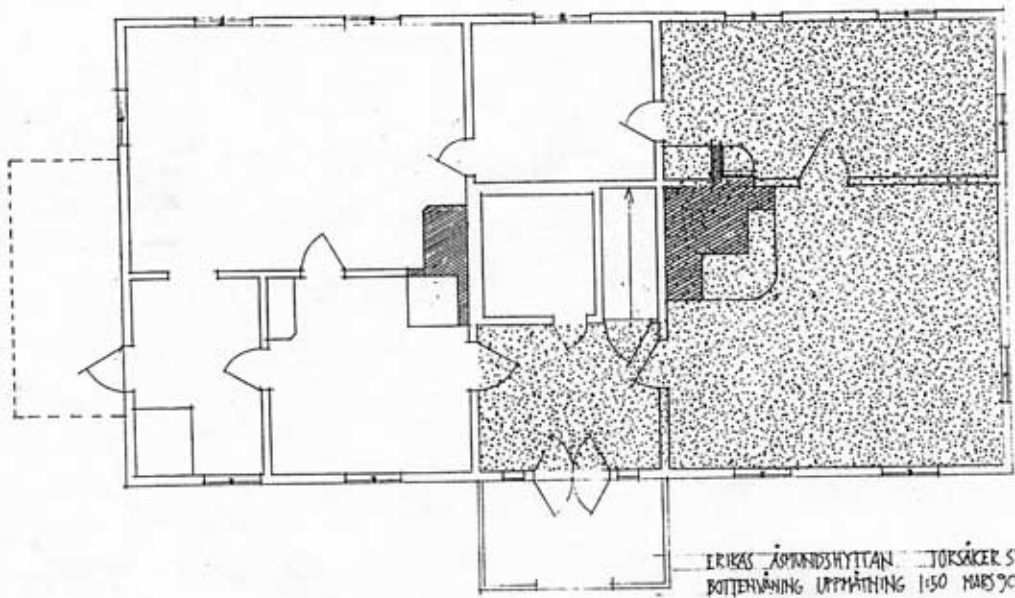
Skyddsföreskrifter

Skyddsområdet omfattar del av fastigheten Åsmundshyttan 12:7 enligt karta.

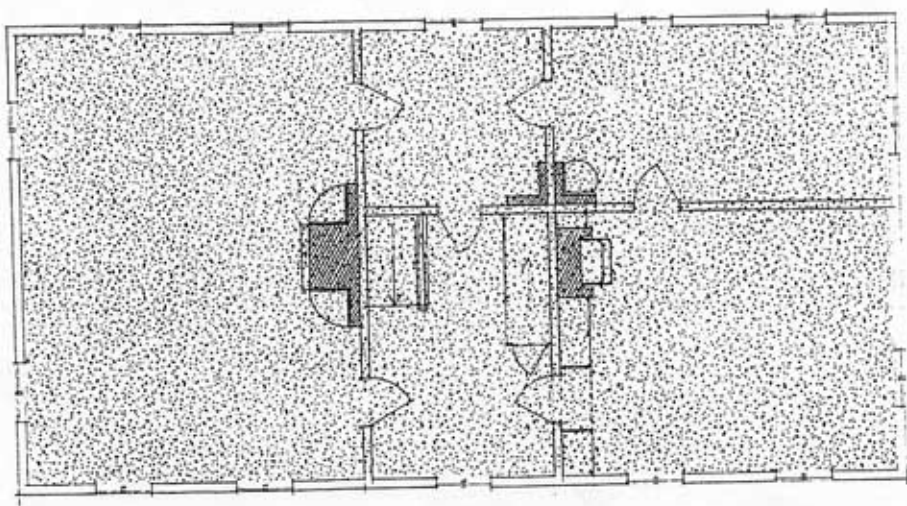
Skyddsföreskrifterna gäller samtliga byggnader inom skyddsområdet.

- 1) Byggnaderna får inte utan länsstyrelsens tillstånd rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
- 2) I mangårdsbyggnaden får ändring av rumindelningen inte ske utan länsstyrelsens medgivande.
- 3) Arbeten som innebär ingrepp i byggnadernas bärande stomme får endast utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
- 4) I mangårdsbyggnadens övervåning får fast inredning ej förändras eller borttagas. Till fast inredning räknas även väggmaterial som tapeter etc. I bottenvåningens kök, kökskammare och farstu (markerade på bifogade plan-skiss) får äldre listverk, dörrar, foder och eldstäder inte förändras eller borttagas.
- 5) Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen och utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
- 6) Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att miljöns karaktär inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader inte uppföras.

ERIKAS ÅRINDSHYTAN TORSÄKER SH
BOTENVÄNING UPPMÄTNING 1:50 MAR 59 C 1

ERIKAS ÅRINDSHYTAN TRÄSKER SH
ÖVERVÄNING UPPMÄTNING 1:50 (RPT. S) EN